

Forslag til lov om ændring af lov om en rejsegarantifond.

(Lovforslag nr. L 56. Fremsat 20/1 82. Første behandling 29/1 82. Betænkning 18/2 82. Anden behandling 9/3 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 100 stemmer mod 29.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed og lov om tilsyn med pensionskasser. (Indeksobligationer).

(Lovforslag nr. L 80. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 26/2 82. Anden behandling 9/3 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 86 stemmer mod 39; 5 stemte hverken for eller imod.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af:

Forslag til lov om indeksregulerede realkreditlån.

(Lovforslag nr. L 81. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 25/2 82. Anden behandling 9/3 82. Tillægsbetænkning 10/3 82).

Der var stillet 13 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal kun kort sige, at vi fra socialdemokratiets side kan anbefale at stemme for de tekniske ændringsforslag, som boligministeren har stillet til lovforslaget, og at vi stemmer imod det af et mindretal stillede ændringsforslag.

Dræbye (RV):

Boligministeren har stillet en række tekniske ændringsforslag, og dem er der ikke grund til at knytte særlige kommentarer til. Men siden dette lovforslag blev fremsat, har boligministeren og partierne bag forliget fået vedtaget ændringsforslag, der udvider det samlede finansieringsomfang for boligområdet med i hvert fald 2 mia kr. om året. Det er derfor ikke muligt at gå imod det ændringsforslag, som det radikale venstre har stillet til lovforslaget, med den begrundelse, at det øger obligationsmængden utilsigtet. Dette ændringsforslag vil kun betyde en begrænset forøgelse af det samlede obligationsudbud. I 1981 var der tale om prioritering af størrelsesordenen 50 mill. kr. om året. Selv om man regner med en fordobling, bliver det kun 100 mill. kr., altså kun nogle ganske få procent af den samlede udvidelse af obligationsudbuddet.

Det, det derimod drejer sig om, er at udnytte nogle af indeksslånenes klare fordele, nemlig til at sikre, at lejere, der overtager en udlejningsejendom på andelsbasis, får mulighed for at foretage denne overtagelse ved hjælp af indeksbelåning.

På grund af rentebeskatningsforholdene er der meget stor forskel på det økonomiske

[Dræbøye]

resultat for andelshavere sammenlignet med andre låntagere, alt afhængigt af, om man anvender indeksslån eller normale obligationslån. Derfor er der kraftige argumenter, der taler for at give mulighed for, at andelshavere kan benytte indeksslån, hvis man ønsker at overtage udlejningsejendomme på andelsbasis.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at appellere ikke mindst til centrum-demokraterne, som jeg har opfattet virkelig ønsker, at lejere skal overtage udlejningsejendomme på andelsbasis, til at stemme for dette ændringsforslag. Og jeg skal i øvrigt henlede boligministerens opmærksomhed på, at han ved lovforslagets første behandling udtrykte ikke så lidt sympati for en sådan ændring, som i forhold til den samlede udvidelse af obligationsmængden er af et yderst behersket omfang.

Stubkjær Pedersen (CD):

Jeg skal ikke sige meget om de stillede ændringsforslag, men anbefale, at man stemmer for de af boligministeren stillede.

Hvad angår de radikales ændringsforslag, så kan vi nok have sympati for det. Vi har selv foreslået og ville også gerne have haft en omprioritering af ejerboliger med, men vi har forståelse for, at vi må prøve at begrænse os. Grunden til, at jeg tager ordet, er, at jeg gerne vil spørge: hvad vil der ske, hvis vi stemmer for dette ændringsforslag? Vil de radikale så stemme for hele indekssforslaget? I betænkningen siger de radikale jo, at de vil stemme imod indeksslovsforslaget som sådant. Det vil sige, at man stiller ændringsforslag til et forslag, som man i øvrigt er imod, og derfor synes jeg, vi skal have et klart svar fra de radikale.

Dræbøye (RV):

Hvordan det radikale venstre vil stemme ved lovforslagets endelige behandling, fremgår for så vidt af betænkningen. Vi vil undlade at stemme. Vi kan ikke medvirke til gennemførelsen af lovforslaget, men der er ikke nogen tvivl om, at vi principielt er tilhængere af indeksfinansiering. Det kommer vi tilbage til i den senere debat.

Men hr. Stubkjær Pedersen kommer ikke uden om dette så let, for situationen er jo den, at han er med til at gennemføre lovforslaget, og derfor må vi også kunne forvente

af centrum-demokraterne, at de tager stilling til, om det ændringsforslag, vi har stillet, og som vil forbedre lovforslaget, er godt eller dårligt. Det, hr. Stubkjær Pedersen siger, er, at det vil betyde en udvidelse, men hr. Stubkjær Pedersen har ved de ændringsforslag, som blev stillet ved anden behandling, været med til at udvide omfanget med 2 mia. kr. Hvordan kan man så argumentere med, at en udvidelse fra 50 til måske 100 mill. kr. er noget særlig alvorligt for den samlede reform?

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 19 stemte for, 72 imod; 38 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2-13

vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

*Forhandling***Kaj Poulsen (S):**

Det er med meget stor glæde, socialdemokratiet nu ser, at dette lovforslag gennemføres, ikke alene på grund af det nye princip med indførelse af indeksoptioner, men også fordi det er det første og det eneste velkvalificerede forslag, der kan få gang i boligbyggeriet og i beskæftigelsen i den situation, vi står i, med ret voldsom arbejdsløshed inden for bygge- og anlægsområdet.

Det glædede mig her til morgen at høre i Radioavisen, at der nu også er en bevægelse på vej inden for venstres gruppe over imod tanken om indeksregulering. Det var beklageligt, at venstres politiske ordfører sagde, at det ikke var venstres politik, men vi kan altså konstatere, at der inden for venstres rækker er en bevægelse i retning af at komme ud af konservatismens suppedas, og at der er kræfter inden for venstre, der ønsker at medvirke til lovgivningsarbejdet her i folketinget. Det har vi taget som et positivt træk fra venstres side, og vi håber, at denne udvikling kan fortsætte.

[Kaj Poulsen]

Det radikale venstres bidrag til betænkningen er vel noget af det mest radikale radikale, man overhovedet kan se. Det radikale venstre siger, at det er med overordentlig stor beklagelse, at mindretallet ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse, og de radikale siger samtidig, at man i flere år har sigtet mod at få indført indekslån på boligområdet.

Nu er det jo ikke første gang i en årrække, vi har set det radikale venstre snakke om og have gode ideer til politiske tiltag, men når så man skal tage sig sammen til at træffe beslutninger, kan man kun puste sig op til at komme væk fra sine egne holdninger. Jeg synes, det er en fantastisk måde, det radikale venstre her imødegår et forslag på, som man selv skriver at man i en årrække har sigtet på.

Det radikale venstres begrundelse for at imødegå dette forslag er bl.a., at man har indgået forlig med to vidt forskellige partier, det ene vil et lukket system og det andet et åbent system. Nu er der indgået forlig, og partierne har bøjet sig imod hinanden for at få gennemført denne fornuftige indeksfinansiering, ligesom det radikale venstre og socialdemokratiet i masser af tilfælde har bøjet deres synspunkter imod hinanden og dermed fået gennemført lovgivning. At der skulle være noget odioøst i det, forstår jeg ikke, og jeg finder det lidt fantastisk, at de radikale på denne måde kan argumentere imod en god reform.

Hvis det radikale venstre havde mandet sig op til at træffe beslutninger i stedet for at lægge armene over kors, kunne der jo også have været gennemført andre ting i dette forslag. Men det radikale venstre har jo sat sig udenfor, således at vi har måttet gennemføre lovforslaget med det indhold, det har nu, og vi tror som sagt på, at det kan gennemføres.

Det mest fantastiske er, at på trods af at det radikale venstre i betænkningen siger, at forslaget på tre punkter er urimeligt – det gælder reallønsklausulen, at landbrug ikke er med, og refinansieringen inden for det almenyttige byggeri – synes man alligevel, det er godt, at det radikale venstres mærkesag i de senere år, muligheden for at indeksfinansiere, gennemføres. Det betegner vel nok noget af det mest radikale radikale, vi har set her i folketingset, men vi tager det også som udtryk for, at den kritik og den forhalingsvirksomhed, som det radikale venstre har

været medvirkende til i denne sag, ikke er så velment, som det står skrevet i betænkningen.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Ønsker fru Agnete Laustsen ordet?

Agnete Laustsen (KF):

Ved anden behandling af forslaget gjorde den socialdemokratiske ordfører meget ud af at postulere, at de mange spørgsmål, som var blevet stillet under udvalgsbehandlingen, kun var udtryk for vrangvilje og ikke tilsigtede noget fornuftigt – jeg tror, han kaldte det filibusteri. Da selvste boligministeren så sent som her mellem anden og tredje behandling har fundet svarene på, nogle af de mange meget relevante spørgsmål, som er blevet stillet, så betydningsfulde, at de har givet anledning til en række ændringsforslag, må vel selv hr. Kaj Poulsen erkende, at der har været fornuft, og endda meget sund fornuft, i at kræve yderligere behandling.

Når det konservative folkeparti alligevel vil stemme imod lovforslaget om indeksobligationer, skyldes det nogle væsentlige indvendinger mod denne nyordning af realkreditlån, som nærmest er blevet bekræftet under vores hastige udvalgsarbejde. Vi har påpeget disse indvendinger i betænkningen, og jeg vil gerne understrege, at vi herefter – desværre, må jeg vel sige – ikke har nogen som helst tiltro til, at denne indeksordning, som jo skal være obligatorisk for hele den almenyttige sektor i byggeriet, løser nogen som helst problemer i den hårdt betrængte byggebranche.

Det eneste, vi med sikkerhed ved, er – men det ved vi til gengæld også – at kvoten for almenyttigt udlejningsbyggeri vil blive udvidet med 40 pct., hvorimod det private byggeri vil fortsat er lige usikre. Men vi har med dette forslag ingen som helst vished for, til hvilken kurs obligationerne vil kunne afsættes, og hvem der overhovedet vil aftage dem. Der har jo i finans- og realkreditkredse været anlagt meget skeptiske vurderinger, og vi betragter det fra konservativ side som meget sandsynligt, at staten vil blive nødsaget til at foretage støtteopkøb, hvis en kurs omkring pari skal kunne holdes. Herved kommer man så også til at etablere det lukkede kredsløb, vi hele tiden har vendt os imod,

[Agnete Laustsen]

med risiko for, at staten bliver nødsaget til at engagere sig i milliardforpligtelser.

Vi pegede også ved andenbehandlingen på de meget usikre købsvilkår, som bl.a. ville være en følge af reallønsklausulen. Vi har påpeget det uheldige i, at indeksobligationerne i realiteten er inkonvertible, og endelig ser vi med skepsis på en række skattemæssige forhold, som slet ikke er blevet afklaret.

Endelig vil jeg fremhæve den meget væsentlige indvending mod en vedtagelse af dette lovforslag, at ændringen af tinglysningsloven, som jo er afgørende for efterstående panthaveres retsstilling, end ikke har været underkastet førstebehandling her i folketinget. Vi skal altså i dag vedtage hele komplekset af indekslovgivning uden overhovedet at have grundlaget i orden for fremtidig tinglysning. Det kalder vi i allerhøjeste grad lovjask.

Vi beklager fra konservativ side, at vi ikke kan gå ind for at betræde disse nye veje i realkrediten i forsøg på at hjælpe byggeriet, men vi finder af de grunde, jeg har anført, at der er tale om love, som fremfor at kunne resultere i noget positivt meget vel kan sætte en offentlig udgiftsbølge i gang og sætte især svagere låntagere i en yderst risikabel situation med det resultat, at de kan miste hus og hjem.

Derfor vil vi stemme imod lovforslaget, og vi vil også stemme imod det næste forslag, om offentlig støtte til indeksfinansieret boligbyggeri.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre vil her ved tredje behandling stemme imod det samlede lovkompleks, altså både L 81 om indeksregulerede realkreditlån, som vi behandler under dette punkt, og L 82 om indeksfinansieret boligbyggeri, som skal behandles under det næste punkt.

Jeg vil godt understrege, at venstre i og for sig ikke har noget principielt imod indeksregulerede realkreditlån, der tilbydes låntagerne på et fuldstændig frivilligt grundlag, hvor låntagerne helt frit kan vælge mellem flere låntyper, og hvor de indeksregulerede obligationer handles frit på et helt åbent marked, men denne lovpakke lever ikke op til disse krav.

For det første lægger regeringen op til starten af et lukket kredsløb med statskøb og

mere eller mindre tvungne institutionsopkøb af indeksobligationer.

For det andet skaber den foreslåede indeksfinansiering et uigennemtsigtigt boligmarked, hvor køberen af en ejerbolig har svært ved at overskue de reelle købsvilkår.

For det tredje har låntager ikke i praksis nogen mulighed for at komme ud af sit indekslån igen.

For det fjerde er der en række uløste skattemæssige problemer.

For det femte er der en række uløste tinglysningsproblemer.

Hr. Kaj Poulsen noterede sig med interesse, at der var, hvad han kaldte bevægelse i venstre over mod en positiv indstilling til indeksfinansiering. Jeg er i den situation, at jeg må skuffe hr. Kaj Poulsen, som helt må have misforstået de udtalelser, han refererer til. Venstres indstilling til disse forslag er den, som jeg her har beskrevet, og så kan jeg føje til, at jeg oven i købet kan hilse hr. Kaj Poulsen fra hr. Niels Anker Kofoed og sige, at hr. Niels Anker Kofoed er en endog arg modstander af dette indeksforslag.

Dertil kommer så, at vi ikke kan acceptere den voldsomme udvidelse af den almennyttige kvota, som hænger sammen med dette forslag om indeksregulerede realkreditlån. Vi er enige i, at der er behov for mere byggeri af ungdomsboliger, men vi kan ikke støtte udvidelsen af den ordinære kvota fra 10.000 til 12.000 boliger, som hænger sammen med dette forslag. Vi mener, at den kvotaudvidelse langt overstiger det langsigtede behov. Derfor risikerer vi nye udlejningsvanskeligheder om nogle år.

Jeg vil gerne i denne forbindelse vende tilbage til den diskussion, vi havde ved anden behandling af lovforslaget om indeksregulerede realkreditlån. Jeg forsøgte ved den lejlighed at få en uddybning fra økonomiministerens side af økonomiministerens udtalelser i dagspressen og i folketingets boligudvalg om stats og statslige fondes opkøb af indeksobligationer. Økonomiministeren afviste mine bemærkninger med, at det var helt uaktuelt at tale om statslige opkøb og statsfondes opkøb af indeksobligationer, fordi markedet ville være så interesseret i indeksobligationer, at den diskussion var helt hypotetisk og uden interesse.

Nu er der i mellemtiden fra praktikere på området i dagspressen kommet udtalelser,

[Fogh Rasmussen]

som i virkeligheden bakker op bag den skepsis, som jeg ved andenbehandlingen gav udtryk for over for økonomiministerens udtalelser. Jeg kan bl.a. referere til dagbladet Jyllands-Posten, hvor der den 10. marts i år er refereret, at kapitalmarkedets eksperter spår indekspapirer en krank skæbne. Det er forudset, at kurserne vil komme til at ligge i nærheden af 70-80 og ikke de 100, som regeringen har været inde på. Jeg kan også referere til dagbladet Information, hvor der i dag, den 12. marts, er en artikel, hvor storbankerne refereres for at vente ringe interesse for indeksobligationer, og hvor en række personer, der repræsenterer disse banker, udtaler, at de vil råde folk til at tænke sig meget godt om, før de investerer i indeksobligationer. Den skepsis, som vi altså har givet udtryk for, deles af praktikere på området, og det giver mig anledning til at stille økonomiministeren det spørgsmål: hvorledes vurderer økonomiministeren disse udtalelser, der er kommet fra kapitalmarkedets eksperter?

Jeg vil gerne stille økonomiministeren det spørgsmål, om regeringen har planer om at lade staten eller statslige fonde opkøbe indeksobligationer, såfremt de forudsigelser, som kapitalmarkedets eksperter her er refereret for, holder stik og der altså bliver en ringe efterspørgsel efter indeksobligationer og kurserne truer med at falde under 100.

Vi har videre her i allersidste omgang set, at boligministeren har fostret den idé, at realkreditinstitutterne af deres reservefondsmidler skulle opkøbe indeksregulerede obligationer. Det betyder altså, at de samme institutter, som udbyder de indeksregulerede obligationer, selv skal opkøbe dem til deres reservefonde. Vi kan selvfølgelig godt ane sammenhængen – her er der også tale om en form for mere eller mindre tvungent institutionsopkøb – men det minder i sandhed mest af alt om et forsøg på at trække sig selv op ved håret.

Jeg skal sige til sidst, at dette forslag om indeksregulerede realkreditlån efter vor opfattelse ikke vil sætte mere privatbyggeri i gang. Set fra låntagernes synspunkt er det korrekt, at de slipper med en lavere startydelse end under en traditionel finansiering, men prisen for den lavere startydelse er, at disse parcelhusejere kommer til at betale mere for deres hus set over det samlede låneforløb, når man tager hensyn til inflation og

skat, end de gør i dag. De risikerer, hvis de bliver arbejdsløse, hvis de bliver syge, hvis de går på invalidepension, hvis de skal pensioneres eller på anden måde har et bortfald af indkomst, at de ikke vil være i stand til at klare de låneforpligtelser, som stiger år for år. Der bliver problemer med efterfinansieringen af parcelhuse, som bliver frygtelig dyr. Der bliver problemer med ejerskifte, omsætning af boliger på boligmarkedet, på grund af den teknisk udviklede reallønsklausul. Alt i alt tror jeg, at det er ganske få, overordentlig få, som vil være interesserede i at sætte mere nybyggeri i gang af denne grund.

Jeg ser, at regeringens eget budgetdepartement deler den opfattelse i de forudsigelser, der er gjort for de kommende års boligbyggeri. Der forventes ikke fra budgetdepartementets side nogen stigning i det private boligbyggeri. Det er en vurdering, vi helt kan tilslutte os. Vi tror heller ikke, at der bliver tale om nogen stigning.

Jeg vil gerne slå fast, at efter vores opfattelse løser disse indeksslån ikke byggeriets krise. Nu har boligministeren, i den tid boligministeren har virket, løst byggeriets krise to gange om året. Alligevel er arbejdsløsheden i byggebranchen steget hele tiden. Det sagde vi også, dengang tilskudsordningerne til forskellige byggeaktiviteter blev vedtaget. Desværre må man i dag se, at vor skepsis dengang er blevet mere end rigeligt opfyldt, og jeg tror, det vil gå på samme måde med det her. Jeg tror, man må slå fast, at byggeriets krise ikke løses ved finansielle krumspring, men kun ved, at der føres en fornuftig økonomisk politik.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke flere, der har bedt om ordet
.... hr. Stubkjær Pedersen.

Stubkjær Pedersen (CD):

Jeg er meget tilfreds med, at vi nu endelig får dette forslag ført igennem. Nogle mennesker, nogle partier har forsøgt at sabotere forslaget, ikke alene her i huset, men også igennem kontakter til visse erhvervsinstitutioner, der igennem udtalelser har medvirket til at skabe det, de radikale i betænkningen kalder betydelig usikkerhed om lånene. På trods af denne meget aktive aktivitet fra visse par-

[Stubbjær Pedersen]

tiers side er det nu alligevel lykkedes at skabe så stor klarhed over sagen, at CD er helt rolig ved at indgå i dette forlig.

Naturligvis er det vigtigt, at lovforslaget er gennearbejdet, og det er det virkelig. Men der er også for os et overordnet synspunkt, som har spillet en rolle, og det er det, at vi med dette forslag er med til at få gang i den kriseramte byggebranche. Man kan diskutere, om vi kan få 5.000, 10.000 eller 15.000 arbejdspladser, men ét står fast: det giver arbejdspladser til en branche, som har flere arbejdsledige end nogen anden branche i dag. Her er et forslag, der skaber arbejdspladser – og vel at mærke uden, at det betyder udgifter for staten. Ja, man kan vel endda tale om en vis besparelse for staten.

Alligevel må vi altså konstatere, at venstre, de konservative og de radikale ikke kan medvirke til at gennemføre dette lovforslag.

Hvad angår de radikales synspunkter, må jeg indrømme, at jeg er helt på glatis. Det skyldes måske, at jeg er så ny herinde. Jeg forstår, at de radikale stiller ændringsforslag om en udvidelse af denne lovgivning, samtidig med at de i deres bemærkninger giver udtryk for, at de synes, den er for omfattende.

På samme måde siger de, at udeladelse af landbrugets omprioritering i lovgivningen betyder, at der ikke foreligger et blot nogenlunde præcist overblik over det samlede udbud af obligationer. Jeg vil godt spørge de radikale: hvordan kommer dette overblik? Hvis landbruget havde været med i dette forslag, havde usikkerheden vel været endnu større, hvis man kan tale om en usikkerhed.

Jeg føler, at vi er med til at få en god lovgivning igennem, der vil få stor betydning for byggeriet og for samfundet som sådant fremover, og jeg skal anbefale, at man stemmer for lovforslaget.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Ønsker hr. Dræbye ordet? Jeg er nødt til at sige, at nu er det tredje gang, en ordfører ikke har anmodet om ordet, men alligevel har ventet at komme til at tale. Ved første behandling bliver der givet en meddelelse til formanden, således at vi ved, hvem der ønsker at tage ordet, hvorimod vi ikke i øvrigt er orienteret på forhånd.

Dræbye (RV):

Jeg er nu blevet korrekset af formanden på et lidt uretmæssigt grundlag, vil jeg sige, for jeg bad faktisk om ordet.

Det radikale venstre beklager overordentlig meget, at reformen med indeksslån skal gennemføres under disse omstændigheder. Vi kan ikke forstå, at regeringen eller centrumdemokraterne ser nogen saglig interesse i den udformning, som det boligforlig, vi behandler, har fået.

Det er ikke først og fremmest venstre og de konservative eller kapitalmarkedets parter, der er årsag til de problemer, der vil opstå, det er derimod forslaget konkrete udformning og usikkerheden omkring markedet for indeksobligationer.

Forudsætningen ved introduktionen af en så omfattende nydannelse burde efter vores opfattelse være for det første, at der var et klart og enkelt system, og for det andet, at der var en rimelig købekraft sikret fra finansielle institutioner og/eller staten.

Usikkerheden omfatter både udbuddet og efterspørgslen. Udbuddet af obligationer bliver allerede i 1982 meget stort, eftersom der alene fra det støttede byggeri forventes obligationsudstedelse på mellem 2 og 4 mia kr. Hertil kommer så den landbrugsomprioritering, som vi endnu ikke har fået besked om omfanget af.

Efterspørgslen er for det første blevet negativt påvirket af den uheldige udformning af reallønsklausulen. Dernæst betyder den klodsede introduktion, at staten optræder på markedet via bolig- og byggefonden og den sociale pensionsfond, at de finansielle institutioner er blevet mere tilbageholdende. Vi kan ikke forestille os, at de finansielle institutioner kunne have noget imod, hvis det under forhandlingerne var blevet klart oplyst, at staten ville træde ind på markedet med en større købsandel på f. eks. 1 eller 1½ mia kr. obligationer om året – under forudsætning af, at det lå ganske klart, at der ikke med sådanne køb blev ændret ved Nationalbankens rolle omkring kursplejen. Men regeringen har ved at indgå et forlig med to parter, hvoraf den ene ønsker en introduktion på et lukket marked og den anden går imod sådanne statslige opkøb i noget større omfang, været med til at skabe en baggrund for den mistænkeliggørelse, der er opstået.

[Dræbbye]

At centrum-demokraterne og socialistisk folkeparti er hinandens absolutte modsætninger, når det drejer sig om en kommende renteskatteløsning, letter naturligvis heller ikke introduktionen.

Sammenfattende må vi derfor konstatere, at der er blevet begået to alvorlige fejl ved introduktionen af reformen. Den er blevet unødvendigt kompliceret, først og fremmest i kraft af reallønsklausulen, hvad der vil påvirke markedet negativt, og regeringen har behandlet tanken om et åbent marked unødigt klodset – med det resultat, at vi står over for en betydelig risiko for, at en meget vigtig nydannelse ikke bliver gennemført på en rigtig måde.

Når hr. Kaj Poulsen i dag klandrer det radikale venstre for vores stillingtagen, må vi melde hus forbi. Det er jo ikke os, der er sprunget fra reformen, men derimod regeringen, der på væsentlige punkter har ændret det lovforslag, man fremsatte.

Jeg tror, at hr. Kaj Poulsen vil være enig med mig i, at en første betingelse for, at man kan kritisere et partis standpunkt, når det præsenterer en principiel udtalelse ved første behandling, må være, at der er gjort et rimeligt forsøg på at imødekomme det pågældende parti ved udformningen af det lovforslag, som så kommer til anden og tredje behandling.

Man kan ikke klandre et parti for, at det tager et andet standpunkt end det principielle, hvis det, der sker fra første behandling til anden og tredje behandling, er, at regeringen på punkter, der er væsentlige for det pågældende parti, fraviger sine oprindelige intentioner i modsat retning af det, det pågældende parti ønsker. Det er jo netop det, der er situationen for det radikale venstre.

Regeringen fremsatte et forslag, som omfattede både boligbyggeriets finansiering og landbrugets omprioritering, og landbrugets omprioritering er ikke nogen lille størrelse i den sammenhæng. Jeg skal nævne, at der af flere parter i denne debat har været peget på et omprioriteringsbehov de nærmeste 2 år i størrelsesordenen 5 mia kr. om året. Men regeringen har valgt at trække denne væsentlige del af reformen ud, og dermed har man ganske åbenbart flyttet sig fra det principielle standpunkt, som det radikale venstre gav udtryk for.

Både hr. Kaj Poulsen og hr. Stubkjær Pedersen forudsiger en lang række lykkelige tilstande som følge af reformen. Jeg var ved første behandling forsigtig optimist. Det er fremgået af vores bemærkninger her ved denne lejlighed og ved tidligere lejligheder, at denne optimisme er blevet mindre, og vi mener, at årsagen hertil først og fremmest må findes i den udformning og den introduktion, som forliget har givet reformen. Det er vi kede af. Det ændrer ikke ved vores principielle opfattelse af tankerne bag finansieringsreformen, men det medfører, at vi ved denne lejlighed er nødt til at undlade at stemme.

Anne Grete Holmsgård (VS):

VS har aldrig været principiel modstander af en indeksfinansieringsordning. Tværtimod har vi selv foreslået i forbindelse med vores skattereformforslag, at man indførte en indeksfinansieringsordning for det private byggeri.

Vi erkender også, at det forslag, der oprindeligt blev lagt frem til første behandling, er blevet bedre på flere punkter, bl. a. ved, at man har fået en reallønsklausul ind for det private ejerboligbyggeri, ved, at landbruget er blevet hevet ud, og ved, at vi har fået garanti for, at staten dækker kurstabet inden for det almenyttige byggeri.

Tilbage står problemet om en manglende skattereform. Vi mener, det er nødvendigt at se en indeksfinansiering i sammenhæng med en skattereform, og selv om det af de bilag, vi har fået af boligministeriet, fremgår, at ministeren ikke mener, at det her lægger op til yderligere skattearbitrage, føler vi os ikke overbeviste om det. Vi mener, at det på en måde godt kan forstås som en invitation – en ufrivillig invitation – til skattearbitrage. Vi mener desuden, at der ikke er nogen tvivl om, at man fra borgerlig side vil forsøge at udnytte denne ordning til at forhindre en skattereform, som vi mener er nødvendig.

Det har for os været afgørende i vores stillingtagen, at vi ikke synes, vi har tilstrækkelig sikkerhed for, at der rent faktisk vil blive gennemført en skattereform. Hvis en sådan var blevet gennemført sammen med indeksordningen, ville vi have fundet, at det var en langt mere rimelig ordning.

[Anne Grete Holmsgård]

Derfor vil vi undlade at stemme vedrørende lovforslaget om en indførelse af indeksfinansiering i boligbyggeriet.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi ønsker stadig væk fra kristeligt folkepartis side at gøre opmærksom på, at vi altid har ønsket indeksslån, men vi føler, at det, man nu har fremlagt, er for omfattende, er for dårligt bearbejdet, er for dårligt introduceret. Alene 12 ændringsforslag ved tredje behandling fra ministeren – som faktisk slet ikke havde ønsket, at vi skulle have haft en fornyet behandling – viser usikkerheden med hensyn til, hvorledes loven skal virke.

Vi må også sige, som det allerede er sagt, at mangelen på en behandling af tinglysningsloven, som er en nødvendig følge, også gør os usikre over for det rimelige i at vedtage lovforslaget i dets nuværende skikkelse.

Endelig har man udeladt landbrugets refi-ansiering, ganske vist på CDs opfordring, og gennemført støtte til almennyttigt byggeri på en måde, som ikke ændrer den statsstøtteform, som vi hele tiden har vendt os imod. Ved det tidligere boligforlig påpegede vi, at det var sidste gang, vi gik med til et boligforlig – eller en boligaftale, som det vel kun var – med en støtteform, hvorefter staten skal binde sig i mange år frem i tiden. Og så gennemfører man nøjagtig det samme med den nye finansieringsform her.

Vi må derfor sige, at vel har vi været positive fra begyndelsen, men vi er kede af, at man ikke nåede det, som skulle nås. Vi er kede af, at det, som vi har påpeget i årevis, og som kunne være blevet godt, ikke blev det.

Vi er nødt til at tage konsekvensen af dette og stemme imod nærværende lovforslag.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil ikke undlade at udtrykke min glæde over, at om lidt vil et væsentligt flertal i dette ting have modstået den vældige hetz, som store dele af den borgerlige presse har rettet mod denne del af finansieringsreformen. Det låder sig ikke blæse omkuld, selv om Berlingske Tidende, Børsen og Jyllands-Posten hver dag har hamret med alle mulige og umulige påstande mod indførelsen af dette system. Man skaber usikkerhed. Det blev nævnt af flere ærede ordførere, at der er

skabt en kolossal usikkerhed om alt dette, men denne usikkerhed er i høj grad netop skabt af disse meget fantastiske påstande, der hver dag er blevet fremført i aviserne.

Hr. Fogh Rasmussen har i dag spurgt mig, om jeg var påvirket af det, der stod allersest, altså i en avis udkommet i dag, som jeg nåede at få læst under hr. Fogh Rasmussens lange indlæg. Det er meget pudsigt. I overskriften til artiklen står der, at nu venter storbankerne ringe interesse for indeksobligationerne, og jeg bliver her spurgt, hvad jeg siger til den seneste påstand på markedet: at storbankerne venter ringe interesse. Derefter læste jeg, hvad det var, formanden for Bankforeningen, formanden for storbankerne, siger om denne sag. Han siger – jeg citerer med formandens tilladelse:

»Jeg har sagt til regeringen, at jeg regnede med, at alle med en høj trækprocent ville være interesserede i indeksobligationer på grund af det skattefrie indekstillelag.«

Og så kommer det:

»Men når det så kommer frem i pressen, at kursen kunne risikere at komme ned på 80, så er det klart, at køberne holder sig tilbage.«

Det er den samme presse, der siger, at det er bankerne, der siger, der er ringe interesse for obligationerne. Det er citeret fra denne presse, der skaber al den usikkerhed.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Vi skulle gerne have at vide, hvor citatet er fra.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Citatet er fra Information i dag, fra samme artikel, som hr. Fogh Rasmussen nævnte, Information den 12. marts 1982.

Jeg vil gerne sige, at det er helt urimeligt, at hver gang man svarer på et spørgsmål fra enten journalister eller ærede medlemmer i udvalg eller her i folketinget, så bliver svaret på spørgsmålet anvendt til en ny påstand med nye usikkerhedsmomenter. Men jeg har glædet mig over, at medlemmerne af udvalget, som altså har kunnet høre hele fremstillingen, i hvert fald for et flertals vedkommende har forstået, at der ikke er tale om alle disse helt ejendommelige og mærkelige svingninger, som aviserne giver udtryk for. Det, der er tale om, er, at et ukendt marked

[Økonomiministeren]

selvfølgelig ikke kan prognosticeret af nogen på forhånd på en sådan måde, at man kan sige sikkert, hvor stor efterspørgsel og udbud vil være.

Vi indfører et nyt system nu i Danmark, og vi kan selvfølgelig ikke på forhånd klart sige, hvordan det frie og åbne marked vil bevæge sig. Men man kan have nogle formodninger, bl.a. kan man jo se, hvem der kan have økonomisk interesse i at være efterspørgere og udbydere. Det er det, flere forskellige økonomer og bankfolk har gjort. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg har sagt flere gange også til udvalget, at det er disse uafhængige økonomers og bankfolks opfattelse, at i begyndelsen vil der utvivlsomt hos folk, der enten sparer i forvejen eller vil spare, være en stor privat interesse i at anskaffe sig indeksobligationer. Hvis de har en relativt høj trækprocent, vil de være positivt interesserede i at anskaffe sig indeksobligationer i stedet for andre obligationer.

Jeg har også sagt, at de institutionelle investorer vil – efter at have drøftet sagen med regeringen – være positive over for at medvirke til at sætte dette skib i søen, som de selv udtrykker det. De har udtrykt positiv medvirken til at sætte dette skib i søen. Det vil de gerne have sker på en rimelig måde, uden de store skvulp. Det står de fast ved, selv om de bliver udsat for utallige spørgsmål med falske referater af, hvad nogle har sagt forskellige steder.

Endelig har vi sagt, at de institutioner, som staten er enten medejer eller ejer af, vil, i det omfang de også finder interesse i at placere midler i indeksobligationer, sammen med de institutionelle investorer være med til at tilpasse deres efterspørgsel til det udbud, der kommer fra specielt de store efterspørgere efter penge til finansiering, nemlig boligselskaberne, for at skabe så sikker en kursudvikling, som det nu er muligt.

Derfor glæder det mig i dag at kunne konstatere, at vi om lidt vil få en forholdsvis massiv tilslutning til disse fornuftige forslag. Så må vi se, hvordan det udvikler sig. Jeg er ikke i tvivl om, at det vil være medvirkende til, at vi får større boligbyggeri i de nærmeste år, end vi ellers ville have fået. Det må dog være noget, der interesserer alle i denne arbejdsløshedperiode.

Jeg vil blot sige tak til de partier, som støtter denne store reform på boligfinansieringsområdet.

Jeg vil også sige tak til det radikale venstre, fordi det trods sin modstand mod den form, lovforslaget fik i sidste ende, undlader at stemme, for der er trods alt i det, der blev tilbage, meget fælles socialdemokratisk-radikalt tankegods.

Når vi nu får så varieret en sammensætning af partier til at støtte dette forslag, skyldes det ikke mindst den arbejdsform og den tone, der er i boligudvalget, og jeg vil gerne takke boligudvalgets formand, hr. Knud Damgaard, for, at dette har været muligt. Jeg synes, det er opmuntrende, at man her kan se en partitilslutning, der er noget anderledes end den, man normalt ser her i folketinget.

Nok skabes der meget nyt ved denne finansieringsreform, men i realiteten er det jo kun tre gamle, hæderkronede principper, man nu bliver i stand til at holde i hævd.

Det første princip er, at man skal kunne betrygge sin alderdom ved at lægge noget til side. De mennesker, som har måttet pensionere sig selv, vil i dag opdage, at inflationen i høj grad har udhulet deres opsparing. Det behøver fremtidens selvensionister ikke at komme ud for.

Det andet gamle princip er, at man skal svare enhver sit. Mange husejere har kunnet sætte sig for noget langt dyrere, end de havde råd til, i sikker forvisning om, at inflationen ville gnave en del af deres gæld af. Det har forledt nogle til at købe for store huse. Det har været samfundsøkonomisk uheldigt. I fremtiden vil man selv skulle betale den gæld, man stifter, og det kan gøre, at mange vil tænke sig bedre om. Det vil være samfundsøkonomisk heldigt.

Det tredje gamle, hæderkronede princip er, at renten skal være lav.

Det er egentlig ejendommeligt at se, at nogen kan have noget imod, at man nu laver et lånesystem, som indebærer, at man kan betrygge sin alderdom ved at lægge penge til side, at man skal svare enhver sit, og at renten skal være lav. Men jeg glæder mig over tilslutningen og over den nydannelse, vi har fået.

Boligministeren (Erling Olsen):

Fogh Rasmussen (V):

[Fogh Rasmussen]

Økonomiministeren besværede sig over, at jeg havde holdt en lang tale. Jeg udnyttede præcis min taletid, fordi jeg har erfaring for, at det kræver overordentlig stor grundighed at få økonomiministeren til at forstå, hvad det er, man siger.

Jeg vil sige til økonomiministeren, at det jo ikke er ganske uden interesse, hvad eksperter på kapitalmarkedet siger til sådan en ny ordning, dels fordi det påvirker de statslige udgifter, dels fordi det har noget at gøre med hele den grundlæggende udvikling i pengepolitikken og på kapitalmarkedet.

Økonomiministeren svarede ikke på mit spørgsmål, men henviste kun til den hetz, der havde været i borgerlige aviser, med alle mulige påstande om det ene og det andet. Jeg ved ikke, om de borgerlige aviser, økonomiministeren tænker på, er dagbladet Information, som jo bl.a. også har viderebragt disse budskaber om, at forsikringsselskaber var skeptiske, at pensionskasser var skeptiske, og at nu også bankkredse er skeptiske. Det er da muligt, at økonomiministeren her regner bl.a. dagbladet Information til den borgerlige presse, men jeg mener i alle tilfælde, at det har en ganske betydelig interesse at vide, hvad praktikere på området mener.

Når økonomiministeren siger, at der i begyndelsen vil være en stor interesse for indeksobligationer, ja, så må det selvfølgelig høre hjemme i trosafdelingen. Det, vi i hvert tilfælde kan fastslå, er, at der i starten vil være et ganske overordentlig stort udbud af indeksobligationer på grund af, at alment nytigt nybyggeri to år tilbage skal omprioriteres eller har mulighed for det. Det giver et stort engangsudbud af indeksobligationer, og man kan forvente eller frygte – hvad man nu vil sige – at det vil påvirke kurserne i starten, og så er vi altså ovre i det, som har den egentlige politiske interesse, nemlig at det så påvirker statens udgifter og påvirker økonomiministerens overvejelser om, hvorvidt staten eller statslige fonde skal gå ind og købe indeksobligationer.

Jeg må altså her i dag ved afslutningen af tredjebehandlingen notere mig, at økonomiministeren ikke her i folketingsalen klart har villet afvise, at regeringen vil gå ind med støtteopkøb, og det synes jeg trods alt må give anledning til nogle overvejelser hos en række af de partier, der støtter disse forslag.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Jeg skal blot kvittere for boligministerens bemærkning om, at der ligger meget radikalt tankegods i dette lovforslag. Problemet er bare også, at vi har set endnu et eksempel på, at socialdemokratiske regeringer alene ikke er i stand til at forvalte et sådant tankegods fornuftigt, og at det ikke bliver bedre, når man kun indhenter bistand fra SF og centrum-demokraterne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 80 stemmer mod 35; 11 stemte hverken for eller imod.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af:

Forslag til lov om offentlig støtte til indeksfinansieret boligbyggeri og om ændring af lov om boligbyggeri.

(Lovforslag nr. L 82. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 25/2 82. Anden behandling 9/3 82. Tillægsbetænkning 10/3 82).

Der var stillet 17 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Dræbye (RV):

Det radikale venstre er medforslagsstiller til en række ændringsforslag. Jeg skal for det første sige, at vi med disse forslag har villet pege på et vist mindstemål af ændringer, som vi synes var nødvendige for, at vi kunne stemme for lovgivningen. Vi mener, at det,